

УДК 351.762

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.83.2.21>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ ПРОТИДІЇ ПОРУШЕННЯМ СУСПІЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУЦІЙНИХ ІНВЕТОРІВ

Важинський В.М.,
*кандидат юридичних наук, доцент,
старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем протидії злочинності
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
ORCID: 00000-0003-4081-2954*

Важинський В.М. Адміністративно-правові форми та методи протидії порушенням суспільних інтересів у діяльності інституційних інвесторів.

Стаття присвячена формуванню науково обґрунтованих рекомендацій щодо застосування адміністративно-правових форм та методів протидії порушенням суспільних інтересів у діяльності інституційних інвесторів.

Автор розділяє поняття запобігання порушенням та протидію порушенням суспільних інтересів в діяльності інституційних інвесторів, вказуючи що запобігання порушенням суспільних інтересів має місце тоді, коли виявлені певні недоліки чи проблеми в їх роботі, які потенційно несуть ризик для порушення прав громадян-інвесторів, але в конкретний момент ще не становлять загрозу порушення чи не є порушенням суспільних інтересів. На відміну від запобігання, протидія умовно передбачає наявність певної протиправної дії, в результаті якої виникає ситуація, коли інтереси громадян-вкладників і інституційного інвестора (його службових осіб) не співпадають, і починає домінувати приватний бізнесовий або корисливий інтерес окремих осіб над суспільним інтересом.

Систему протидії, на думку автора, включають такі форми управлінської діяльності як: видання нормативно-правових актів, вчинення юридично значимих дій, які реалізуються через такі методи як адміністративний нагляд, адміністративний контроль, притягнення до юридичної відповідальності. Спеціальні закони визначають ряд заходів, які можуть бути застосовані до інституційних інвесторів за вчинені порушення, зокрема, зупинення чи анулювання ліцензії, заборона виплати дивідендів, припис та багато іншого, що дозволяє своєчасно захистити суспільні інтереси і не допустити посягання на суспільні цінності, адже злочинна діяльність підриває існуючий правопорядок інвестиційної діяльності інституційних інвесторів і в цілому довіру громадян-інвесторів до держави, до її здатності захистити їх цінності, довірені суб'єктам, уповноваженим державою на їх збереження і примноження.

Ключові слова: інституційний інвестор, інвестування, суспільний інтерес, протидія порушенням.

Vazhynskiy V.M. Administrative and legal forms and methods of countering violations of public interests in the activities of institutional investors.

The article is devoted to the formation of scientifically based recommendations on the application of administrative and legal forms and methods of countering violations of public interests in the activities of institutional investors.

The author separates the concepts of preventing violations and countering violations of public interests in the activities of institutional investors, indicating that the prevention of violations of public interests takes place when certain shortcomings or problems are identified in their work, which potentially carry a risk of violating the rights of citizen investors, but at a specific moment do not yet pose a threat of violation or are not a violation of public interests. In contrast to prevention, counteraction conditionally assumes the existence of a certain illegal action, as a result of which a situation arises when the interests

of citizen-depositors and the institutional investor (his officials) do not coincide, and the private business or selfish interest of individuals begins to dominate over the public interest.

According to the author, the system of countermeasures includes such forms of management activity as: issuance of normative legal acts, execution of legally significant actions, which are implemented through such methods as administrative supervision, administrative control, bringing to legal responsibility. Special laws define a number of measures that can be applied to institutional investors for violations, in particular, the suspension or cancellation of a license, the prohibition of the payment of dividends, an injunction and much more, which allows for the timely protection of public interests and the prevention of encroachment on public values, because criminal activity undermines the existing legal order of investment activities of institutional investors and in general the trust of citizen-investors in the state, in its ability to protect their values, entrusted to entities authorized by the state to preserve and multiply them.

Key words: institutional investor, investment, public interest, prevention of violations.

Постановка проблеми. Публічне управління є багатоаспектним, запобігання порушенням суспільних інтересів в діяльності інституційних інвесторів має місце тоді, коли виявлені певні недоліки чи проблеми в їх роботі, які потенційно несуть ризик для порушення прав громадян-інвесторів, але в конкретний момент ще не становлять загрозу порушення чи не є порушенням суспільних інтересів.

На відміну від запобігання, протидія умовно передбачає наявність певної протиправної дії, в результаті якій виникає ситуація, коли інтереси громадян-вкладників і інституційного інвестора (його службових осіб) не співпадають, і починає домінувати приватний бізнесовий або корисливий інтерес окремих осіб над суспільним інтересом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти діяльності державних органів щодо адміністративно-правових форм та методів протидії правопорушенням досліджували українські науковці, зокрема: К. Афанасьєв, М. Бездольний, Є. Безсмертний, А. Берлач, Ю. Битяк, М. Буроменський, А. Гайдук, В. Гіжевський, І. Голосніченко, М. Грищенко, В. Грохольський, С. Гусаров, Є. Додін, І. Дьомін, Д. Заброта, В. Колпаков, Р. Каложний, Л. Коваль, М. Ковалів, С. Константинов, В. Копейчиков, М. Мельник, Ю. Мірошник, С. Невмержицький, В. Ортинський, О. Остапенко, І. Пахомов, С. Петков, Ю. Римаренко, А. Селіванов, О. Сердюк, О. Терещук, В. Фесенко, О. Фролов, В. Цветков, В. Шамрай, Ф. Шульженко П. Ярмак та інші.

Метою статті є формування науково обґрунтованих рекомендацій щодо застосування адміністративно-правових форм та методів протидії порушенням суспільних інтересів у діяльності інституційних інвесторів.

Виклад основного матеріалу. Видання нормативно-правових актів, на нашу думку, є першою і основною правовою формою протидії порушенням суспільних інтересів в діяльності інституційних інвесторів. Адміністративно-правовими актами, які мають значення для протидії порушенням суспільних інтересів громадян-інвесторів є перш за все Кодекс України про адміністративні правопорушення (адже завдяки його нормам відбувається захист громадян-інвесторів від порушень їх прав), а також норми галузевих нормативно-правових актів.

Зокрема, Закон України «Про інвестиційну діяльність» встановлює ряд гарантій для захисту інвестицій, зокрема, держава гарантує стабільність умов здійснення інвестиційної діяльності, додержання прав і законних інтересів її суб'єктів (ст. 18), з метою забезпечення сприятливого та стабільного інвестиційного режиму держава встановлює державні гарантії захисту інвестицій. Державні гарантії захисту інвестицій - це система правових норм, які спрямовані на захист інвестицій та не стосуються питань фінансово-господарської діяльності учасників інвестиційної діяльності та сплати ними податків, зборів (обов'язкових платежів). Державні гарантії захисту інвестицій не можуть бути скасовані або зрушені стосовно інвестицій, здійснених у період дії цих гарантій (ст. 19), Інвестиції не можуть бути безоплатно націоналізовані, реквізовані або до них не можуть бути застосовані заходи, тотожні за наслідками. Такі заходи можуть застосовуватися лише на основі законодавчих актів України з відшкодуванням інвестору в повному обсязі збитків, заподіяних у зв'язку з припиненням інвестиційної діяльності. Внесені або придбані інвесторами цільові банківські вклади, акції та інші цінні папери, платежі за набуте майно або за орендні права у разі вилучення відповідно до законодавчих актів України відшкодовуються інвесторам, за винятком сум, що виявилися використаними або втраченими в результаті дій самих інвесторів або

вчинених за їх участю (ст. 19), При недодержанні договірних зобов'язань суб'єкти інвестиційної діяльності несуть майнову та іншу відповідальність, передбачену законодавством України і укладеними договорами (ст. 20) [1].

Крім того, ст. 21 передбачає умови припинення інвестиційної діяльності. Якщо зупинення чи при відшкодовують збитки учасникам інвестиційної діяльності. Це є загально превентивною гарантією захисту від порушення прав інвесторів. В іншому ж випадку – коли зупинення чи припинення інвестиційної діяльності здійснюється а рішенням правомочного державного органу, це є способом і засобом захисту порушених прав та інтересів.

Т.О. Коломоєць вважає, що адміністративно-правові форми – це такі специфічні прояви реалізації функцій управління, як участь суб'єктів виконавчої влади в судах як позивачів або відповідачів; діяльність по забезпеченню громадського порядку й громадської безпеки; застосування різних санкцій, заходів адміністративного примусу до правопорушників. Основною правовою формою управлінської діяльності вона вважає застосування норм права, за допомогою якої юридичні акти індивідуального характеру сприяють застосуванню законів до конкретних обставин управлінського життя. Такі акти є персоніфікованими, юридично владними приписами, юридичними фактами, з якими пов'язують виникнення, зміну або припинення адміністративно-правових відносин. До ознак актів застосування адміністративно-правових норм вона відносить: індивідуальний характер; юридичну природу; односторонній порядок видання тощо [2, с. 105].

Вчинення юридично значимих дій є другою правовою формою протидії порушенням суспільних інтересів в діяльності інституційних інвесторів. Юридично значимі дії завжди вчиняються на підставі виданих нормативно-правових актів. Юридично значимі дії супроводжуються прийняттям певних рішень: рішень про проведення перевірки, інспектування, аудиту. Такі рішення супроводжуються власне певним передбаченими правовими нормами процедурами, контрольними методами, способами, застосування, в результаті яких вже приймаються юридично значимі дії і уразі виявлення фактів порушення суспільних інтересів в діяльності інституційних інвесторів.

Контрольні заходи є ефективним методом протидії порушенням суспільного інтересу, в якому реалізується форма вчинення юридично-значимих дій, адже зовнішній контроль характерний для країн з ринковою економікою і ліберальною демократією. Ймовірно, це пов'язано з тим, що для реалізації нормального функціонування ринку необхідні чіткі правила, механізми забезпечення виконання зобов'язань, зокрема – ефективна правова система, що забезпечує здорове конкурентне середовище. Ліберальна демократія для досягнення своїх цілей також спирається на систему виборів, правову державу, незалежне правосуддя, розділення властей і систему «стримувань та противаг» [3]. Контрольні функції фактично «дисциплінують» інституційного інвестора і утримують його від вчинення порушень або ж дозволяють виявити порушення на ранній стадії і тим самим запобігти більш серйозним порушенням, які вже можуть впливати на суспільні інтереси.

Сутність державного контролю полягає у спостереженні та перевірці розвитку суспільної системи й усіх її елементів відповідно до визначених напрямів, а також у попередженні та виправленні можливих помилок і неправомірних дій, що перешкоджають такому розвитку. Як окремий вид (форму) контролю розглядають нагляд, застосування якого в разі виявлення порушень може супроводжуватись заходами впливу державно-владного характеру [4, с. 231].

Тож, методи в праві – це акти реактивного впливу права на суспільні відносини, прийоми або способи регулювання останніх в межах відповідної правової форми. Однак, як і форми, методи не є однорідними, а їх зміст може змінюватись в залежності від виду суспільних відносин, на які спрямовано дію відповідного методу. Відгалуженням правових методів в загальнотеоретичному змісті є, наприклад, методи адміністративно-правового характеру [5, с. 209].

На думку О.О. Онищука, адміністративно-правовий метод – це сукупність прийомів, засобів, впливу публічної адміністрації на об'єкти управління, щодо забезпечення регулюючого впливу норм адміністративного права на суспільні відносини, за допомогою яких встановлюється юридично владне та юридичне підвладне становище сторін у правовідносинах [6, с. 343]. В.Б. Авер'янов вважає, що адміністративно-правовий метод – це статичний складник способу правового регулювання суспільних відносин у сфері державного управління. Він містить ключові ідеї, принципи регулювання в різних областях виконавчо-розпорядчої діяльності держави, створює загальну спрямованість юридичного впливу і є системоутворюючим фактором для правового інструментарію всередині галузі [7, с. 12].

В нашому випадку, ми поділяємо позицію С.М. Алфьорова, який вказує, що адміністративно-правовий метод – це сукупність правових засобів і способів (прийомів), які застосовують органи управління для забезпечення регулюючого впливу норм адміністративного права на суспільні відносини. Метод адміністративно-правового регулювання відрізняється від інших методів владним, імперативним характером. Практичне значення цього методу, як і предмета адміністративно-правового регулювання, полягає в тому, що за їх допомогою здійснюється розмежування різних правових галузей. Особливість методу адміністративного права полягає в тому, що його норми орієнтовані на задоволення не приватних та особистих, а публічних інтересів – інтересів людей, держави і суспільства, вони передбачають пряме застосування адміністративних санкцій. Крім того, суспільні відносини, що регулюються нормами адміністративного права, завжди передбачають нерівність учасників, жорстке підпорядкування волі, яка скерована єдиною управлінською волею [8, с. 159]. Коли необхідна реакція держави на порушення суспільного інтересу, застосуванню підлягають саме адміністративно-правові методи впливу на порушника.

Проте слід звернути увагу і на позицію Ю.П. Битяка, який зазначає, що здебільшого відносини, що становлять предмет адміністративного права, вимагають регламентації за допомогою засобів імперативного методу, оскільки виникають такі відносини, як правило, у зв'язку зі здійсненям державного управління. Однак поряд із засобами імперативного методу в адміністративному праві можуть застосовувати й засоби диспозитивного методу регулювання. Диспозитивний метод побудований на координації цілей та інтересів учасників суспільних відносин, їх рівності. Тому найчастіше засоби останнього використовують під час регламентації так званих горизонтальних адміністративно-правових відносин, що виникають між представниками влади й спрямовані на координацію їх зусиль для досягнення спільних результатів управлінської діяльності [9, с. 31]. Звісно диспозитивні методи адміністративно-правового впливу на діяльність інституційних інвесторів є важливими для забезпечення правопорядку у цій високоризиковій сфері, запобігання і попередження порушень суспільного інтересу громадян-інвесторів, вони зазвичай проявляються у формі укладення певних адміністративно-правових договорів [10, с. 24]. Проте коли ми говоримо не про охорону, а про захист суспільного інтересу у зв'язку з вчиненими порушеннями, то тут мова йде лише про імперативні методи адміністративно-правового впливу на порушника.

Щодо класифікації адміністративно-правових методів, то, наприклад, В. Галунько до числа останніх відносить: метод заохочення, який полягає в тому, що він стимулює учасників адміністративно-правових відносин на належну поведінку; метод переконання, за рахунок якого, стимулюється належна поведінка учасників адміністративно-правових відносин; та метод адміністративного примусу, тобто визначені нормами адміністративного права заходи фізичного або психологічного впливу публічної адміністрації на фізичних та юридичних осіб – у вигляді особистих, майнових, організаційних обмежень їх прав, свобод та інтересів – у випадках вчинення цими особами протиправних діянь або в умовах надзвичайних обставин, з метою попередження та припинення протиправних діянь, забезпечення провадження в справах про правопорушення, притягнення винних осіб до відповідальності, попередження та локалізації наслідків надзвичайних ситуацій [11, с. 190]. Як ми вже зазначали вище, методи заохочення та переконання застосовуються під час правомірної діяльності, тоді як метод примусу – як реакція на вчинене правопорушення. Тому тут ми говоримо лише про методи примусу.

Так, зокрема, контроль-наглядний метод є ефективним методом виявлення порушень суспільного інтересу в діяльності інституційних інвесторів. Відмітимо, що контроль – це вид діяльності, який полягає в тому, що суб'єкт контролю здійснює перевірку й облік того, як контрольований об'єкт виконує покладені на нього завдання та реалізує свої функції. Основне призначення державного контролю полягає у виявленні невідповідності його об'єкта тим чи іншим правомірним оціночним критеріям для подальшого застосування адекватних заходів реагування

Адміністративний нагляд порівняно з контролем є більш вузьким видом діяльності публічної адміністрації. Особливість нагляду полягає в тому, що він має за мету не тільки попередити правопорушення, а й застосувати заходи адміністративного примусу, зокрема адміністративної відповідальності, у разі виявлення порушень адміністративно-правових правил у визначеній сфері відповідними інспекціями чи службами. Адміністративний нагляд – це особливий вид публічної діяльності, здійснюваної спеціальними органами виконавчої влади щодо організаційно невідповідних підприємств, установ, організацій, посадових осіб і громадян у зв'язку з виконанням ними спеціальних міжгалузевих норм, правил, вимог, з використанням комплексу адміністра-

тивних засобів впливу для попередження, виявлення і припинення правопорушень, відновлення встановлених правовідносин і притягнення винних до відповідальності.

Ми вважаємо, що контроль та нагляд є двома сторонами однієї діяльності, спрямованої, передусім, на примусову перевірку державою особливостей певного виду діяльності як реакція на звернення громадян щодо порушення їх прав та інтересів (у рамках позапланових заходів) або як метод попередження вчинення правопорушень щодо діяльності, яка має певні суспільні ризики (як плановий контрольно-наглядовий захід).

Закон України «Про банки і банківську діяльність» в ст 73 передбачає застосування Національним банком України заходів впливу до банків у разі порушення ними законодавства, зокрема письмове застереження; зупинення виплати дивідендів чи розподілу капіталу в будь-якій іншій формі; заборона надання бланкових кредитів, накладення штрафів та багато інших [12].

Всі ці заходи застосовуються за рішенням Національного банку України. При цьому, таке рішення є виконавчим документом та набирає законної сили з дня його прийняття. У разі невиконання такого рішення у визначений Національним банком України строк воно передається Національним банком України до органів державної виконавчої служби для примусового виконання. Саме такий статус виконавчого документа дозволяє реалізувати рішення НБУ досить швидко і тим самим негайно припинити порушення прав інвесторів (вкладників) цього банку. Такі широкі повноваження щодо банків дійсно необхідні, адже саме банки є основними суб'єктами фінансової системи держави і від їх надійності залежить надійність всієї фінансової системи держави, рівень довіри суспільства до держави [13, с. 44].

Закон України «Про страхування» передбачає такі методи впливу на страховиків як видання припису, відкликання ліцензії, проведення тематичних перевірок діяльності страховика за скаргами, вертатися до суду з позовом про скасування державної реєстрації страховика (перестраховика) або страхового посередника (ст 37) [14]. Припис є методом протидії правопорушенням на ранній стадії, адже його видання передбачає негайне усунення виявлених порушень вимог законодавства про страхову діяльність у короткий строк, а у разі їх невиконання дозволяє зупинити чи обмежувати дію ліцензій цих страховиків до усунення виявлених порушень або приймати рішення про відкликання ліцензій та виключення з державного реєстру страховиків (перестраховиків).

Щодо недержавних пенсійних фондів Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має широкі повноваження по застосуванню до них засобів нагляду, інспектування та заходи впливу згідно із законодавством про державне регулювання ринку цінних паперів [15].

К.К. Афанасьєв стверджує, що найбільш живаною є класифікація форм державного управління, яка структурно складається із чотирьох видів: видання нормативних актів управління; видання індивідуальних (ненормативних, адміністративних) актів управління; проведення організаційних заходів; здійснення матеріально-технічних операцій [16, с. 7]. Проте в цьому випадку автор змішує правові (адміністративно-правові) та організаційні форми діяльності певних державних органів. Організаційні форми, на нашу думку, важливі саме для запобігання чи попередження порушення суспільних інтересів, тоді як у разі вчинення певного порушення на перший план вже виходять засоби протидії порушенням суспільного інтересу, які зазвичай є адміністративно-правовими, а не організаційними, оскільки вимагають певної правової реакції держави відображеної в певних правових документах, які тягнуть за собою настання негативного результату для правопорушника.

При цьому, справедливою є думка А.С. Гука, про те що і перша, і друга форми пов'язані з реалізацією державно-владних повноважень. Але в першому випадку спостерігається більш повна юридична регламентація (нерідко вона набуває значення юридичного факту), скрупульозний підбір методів реалізації приписів актів управління, передбачається юридична відповідальність за порушення (невиконання) таких форм. Форми ж другої групи теж пов'язані з компетенцією органу, державно-владними повноваженнями його представників, проте це повноваження виявляє себе не як пряме юридичне веління, а опосередковано через позаюридичні засоби [17, с. 81].

Окремо слід звернути увагу на таку форму протидії порушенням суспільного інтересу громадян-інвесторів як можливість притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення службовими особами інституційних інвесторів певних правопорушень, адже притягнення до юридичної відповідальності є гарантією ефективності захисту прав громадян, а отже і суспільного інтересу. Притягнення до юридичної відповідальності завжди реалізується через метод примусу.

Примус – це метод управління, що ґрунтується на авторитеті держави і силі закону, спрямований на суб'єкт і об'єкт управління, з метою досягнення встановлених параметрів діяльності, вироблення певних форм поведінки та підтримання суспільної дисципліни М.В. Цвік відмічає, що метод примусу застосовується при порушенні правових норм, їх невиконанні. Він виражається в схиленні суб'єктів суспільних відносин до певної поведінки за допомогою силового тиску (супроти волі тих, ким управляють), таким чином обмежуючи свободу їх вибору [18, с. 84]. Специфічним різновидом державно-владного примусу як методу управління є адміністративний примус, який слід розуміти як психологічний або фізичний вплив державних органів (посадових осіб) на певних осіб з метою спонукати, примусити їх до виконання норм права

На відміну від переконання примус застосовується, як правило, не з метою недопущення можливих, гіпотетичних правопорушень, а задля попередження чи припинення конкретних протиправних дій, про можливість вчинення чи безпосереднє скоєння яких стало відомо, а також задля забезпечення належного та повного виконання особами, що були визнані винними у вчиненні правопорушень, обов'язків, що виникли у таких осіб внаслідок застосування до них відповідних стягнень.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення – це врегульований нормами адміністративно-процесуального права комплекс дій, який проводиться спеціально уповноваженими органами у загальному чи спрощеному порядку та спрямований на з'ясування фактичних обставин скоєного адміністративного правопорушення, встановлення особи правопорушника та застосування заходів адміністративної відповідальності.

У правовій літературі виділяють чотири стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення: порушення справи про адміністративне правопорушення; розгляд справи; оскарження постанови у справі та перегляд постанови; виконання постанови [19, с. 434].

У чинному КУпАП слід виділити три процесуальні форми провадження у справах про адміністративні правопорушення: спрощена процесуальна форма провадження у справі про адміністративне правопорушення, звичайна процесуальна форма провадження у справі про адміністративне правопорушення, ускладнена процесуальна форма провадження у справі про адміністративне правопорушення (або адміністративне розслідування), яка не має легітимного закріплення в законі [20, с. 8].

Справи про адміністративне правопорушення у діяльності інституційних інвесторів порушуються у разі безпосереднього виявлення уповноваженою посадовою особою достатніх даних, що вказують на наявність події адміністративного правопорушення. Такі дані виявляються під час здійснення уповноваженими органами заходів профілактичної діяльності, проведення планових перевірок, рейдів чи застосування інших методів протидії порушенням суспільного інтересу.

Порушення справи про адміністративне правопорушення є дуже важливим, адже це показує ефективність і спроможність держави реагувати на будь-які, навіть дрібні порушення в діяльності інституційних інвесторів. Притягнення до адміністративної відповідальності часто є заходом попередження посягань на суспільні цінності, а отже попередження вчинення кримінальних правопорушень у сфері діяльності інституційних інвесторів, тобто адміністративно-правовими засобами захищається суспільних інтерес громадян інвесторів, а кримінально-правовими засобами – захищаються суспільні цінності громадян інвесторів.

Висновки. Адміністративно-правові форми та методи дозволяють захистити суспільні інтереси громадян-інвесторів шляхом реагування на будь-які дрібні порушення в діяльності інституційного інвестора, як під час залучення ним коштів громадян, так і під час їх інвестування. Це дозволяє одразу повернути діяльність інституційного інвестора до встановлених державою правил.

Якщо ж державою вчасно не було застосовано форми та методи адміністративно-правової протидії порушенням суспільних інтересів громадян-інвесторів і не було захищено права громадян, то це створює ризик того, що такі проблеми в діяльності інституційного інвестора будуть використані недобросовісними особами або особами, які мають злочинний умисел, для заволодіння суспільними цінностями громадян-інвесторів. Тоді мова буде йти не про адміністративно-правові форми та методи впливу на порушника, а про кримінально-процесуальні засоби боротьби зі злочинністю, що для держави і громадян є набагато гірше.

Так, якщо під час вчинення певних правопорушень існує факт посягання на суспільні інтереси громадян, але ще немає фактів заволодіння цінностями громадян-інвесторів, то під час кримінального правопорушення відбувається посягання на цінності громадян інвесторів і тим самим на суспільні

цінності. Адже злочинна діяльність підриває існуючий правопорядок інвестиційної діяльності інституційних інвесторів і в цілому довіру громадян-інвесторів до держави, до її здатності захистити їх цінності, довірені суб'єктам, уповноваженим державою на їх збереження і примноження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#n229> (дата звернення: 10.04.2024).
2. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Коломоєць Т.О. Київ: Істина, 2008. 457 с.
3. Корни коррупции: важны ли рыночные институты? / Г Бродман, Ф. Риканатини; пер. с англ. Washington, 2000. 22 с. URL: <https://web.archive.org/web/20070610183653/>. http://www.worldbank.org/wbi/governance/pdf/wps2368_r.pdf (дата звернення: 20.04.2024).
4. Адміністративна діяльність органів поліції України: підручник / О.І. Безпалова, О.В. Джафарова, В.А. Троян та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Сокурєнка. Харків: ХНУВС, 2017. 432 с.
5. Сугак О.В. Адміністративно-правові форми та методи протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності в Україні. *Право.УА*. 2019. № 3. С. 209–213.
6. Онищук О.О. Загальний метод протидії корупції в Україні. *Форум права*. 2010. № 2. С. 343–346.
7. Авер'янов В.Б. Нова доктрина українського адміністративного права: концептуальні позиції. *Право України*. 2006. № 5. С. 11–15.
8. Альфьоров С.М. Адміністративне право. Загальна частина: навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2019. 216 с.; Альфьоров С.М., Ващенко С.В., Долгополова М.М., Купін А.П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
9. Битяк Ю.П. Адміністративне право України: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
10. Volodymyr Vazhynskyi, Mykola Pohoretskyi, Zoriana Toporetska Responsible business by institutional investors as the main means of preventing violations of the public interests of citizen-investors. *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 10 No. 1 (2024). P. 20–29. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-1-20-29>.
11. Галунько В.В. Адміністративне право України: навчальний посібник / В.В. Галунько, В.І. Курило, С.О. Короєд, О.Ю. Дрозд, І.В. Гирєнко, О.М. Єшук, І.М. Риженко, А.А. Іванишук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова; за ред. проф. В.В. Галунька. Херсон: Гринь Д.С., 2015. Т. 1: Загальне адміністративне право. 272 с.
12. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#n1226> (дата звернення: 09.04.2024).
13. Volodymyr Vazhynskyi, Mykola Pohoretskyi, Zoriana Toporetska Assessment of Key Markets for Institutional Investors in Ukraine in the Context of War. *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 9 No 4 (2023). P. 44–49. URL: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-4-44-49>.
14. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#n2153> (дата звернення: 15.04.2024).
15. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 № 1057-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text> (дата звернення: 10.04.2024).
16. Афанасьєв К.К. Адміністративний договір як форма державного управління (теоретико-правовий аспект): автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2002. 19 с.
17. Гук А.С. Адміністративні форми та методи публічного врядування. *Актуальні проблеми державного управління*. 2013. № 1 (43). С. 78–83.
18. Загальна теорія держави і права: підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / М.В. Цвік, В.Д. Ткаченко, Л.Л. Богачова та ін.; за ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина. Харків: Право, 2002. 432 с.
19. Адміністративне право України (загальна частина): навчальний посібник / О.І. Остапенко, М.В. Ковалів, С.С. Єсімов, Л.С. Гулак, Н.Я. Отчак, Л.О. Остапенко інші. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2021. 618 с.
20. Ковалів М.В., Єсімов С.С., Баб'як Н.В. Сутність адміністративного розслідування правопорушень. *Law & Sciences =Право та науки*. 2018. № 2. С. 4–9.